

Informacje o książce
Pełny tytuł: Niemcy bronią się przed Polską. Ewolucja taktyki blitzkriegu 1918-1933
Autor: Robert Citino
Tłumaczenie: Juliusz Tomczak
Wydawca: IW Erica/Tetragon
Seria: Biblioteka Wojskowa
Rok wydania: 2012
Stron: 351
Wymiary: 23 x 15,8 x 1,8 cm
Oprawa: miękka
ISBN: 978-83-63374-02-0 (Tetragon), 978-83-62329-54-0 (Erica)

Recenzja
Klęska z 1918 roku wymusiła na Niemczech pogodzenie się z nową sytuacją, zarówno polityczną, jak i militarną. Ograniczenia nałożone na państwo niemieckie w Traktacie Wersalskim były niezwykle restrykcyjne. Nie tylko utraciło ono na rzecz zwycięskiej Francji Alzację i Lotaryngię, czy niewielkie powiaty na rzecz Belgii, ale i pokaźne tereny na wschodzie, które przypadły nowopowstałej Czechosłowacji i odradzającej się po 123 latach niewoli Polsce, a także zmuszone zostało do drastycznej redukcji liczebności swojej armii (Reichswehry) do 100 tysięcy żołnierzy zawodowych. Rozwój i ewolucję armii niemieckiej w tym trudnym dla niej okresie przybliża nam w swojej pracy Robert Citino.

W swojej książce Robert Citino opisuje trudne początki budowania Reichswehry przez ówczesnych decydentów, a także późniejsze jej dzieje. Obserwujemy jak pokonane mocarstwo wypełnia restrykcyjne zapisy Traktatu Wersalskiego. Pierwszy rozdział autor poświęca właśnie budowie i pierwszym latom Reichswehry, który to okres był najtrudniejszym zarówno dla armii przechodzącej przez proces demobilizacji i rozbrojenia, jak i dla bezbronnego państwa niemieckiego, które musiało się obawiać wrogo nastawionych sąsiadów i agresji ze strony bolszewików, maszerujących na Zachód przez ziemie Białorusi i ówczesnej Polski. W kompleksowy sposób autor przedstawił m.in. próby przygotowania Prus Wschodnich do obrony przed potencjalnym wtargnięciem wojsk Tuchaczewskiego w ich granice w 1920 r. Kolejny

rozdział pracy Citino poświęcił formowaniu i rozwojowi Reichswehry w latach 1921-26. Obserwujemy nie tylko proces jej ostatecznego ukształtowania się, ale i możemy zapoznać się z koncepcjami obronnymi przyjętymi przez dowództwo. Ciekawym aspektem jest przedstawienie w tym rozdziale manewrów Reichswehry – pozwala to lepiej zauważyć profil tej armii i ewolucję jej taktyki względem sąsiadów ze wschodu – szczególnie Polski. Praca Citino przedstawia oczywiście tylko przeobrażenia taktyki w stosunku do planowanego starcia z sąsiadami ze wschodu. W książce zagadnienia związane z obroną granicy zachodniej potraktowane zostały bardzo zdawkowo i zupełnie pobieżnie. Trzeci rozdział pt. „Niemcy bronią się przed Polską"poświęcony jest opisowi i ocenom armii polskiej, które formułowały ośrodki dowodzenia Reichswehry do roku 1933. Pozwala to nam lepiej uzmysłowić sobie czemu Reichswehra i jej taktyka ewoluowały w kierunku taktyki ofensywnej, mimo że początkowo w stosunku do potencjalnego starcia z siłami zbrojnymi II RP była tylko i wyłącznie taktyką defensywną. W czwartym rozdziale Citino przedstawił relacje z manewrów armii niemieckiej od roku 1926 do 1933 i ery Hitlera. Podział procesu rozwoju Reichswehry i jej taktyki na dwa rozdziały ma swoje uzasadnienie. Do roku 1926 za rozwój Reichswehry i jej taktykę odpowiadał gen. von Seeckt, a od następnego roku – gen. Groener. Ceni się autorowi, że opisując przemiany, jakie przechodziła Reichswehra, nie zapomniał on o niemieckiej marynarce wojennej, co daje nam pełny obraz sił zbrojnych Niemiec do powstania III Rzeszy.

Sama osoba Roberta Citino jest gwarancją wysokiego merytorycznego poziomu publikacji – jest on profesorem University of North Texas, uznanym w świecie specjalistą od zagadnień ewolucji taktyki armii niemieckiej w okresie dwudziestolecia międzywojennego i historii wojskowości niemieckiej oraz autorem licznych pozycji dotyczących historii wojskowości. Książka posiada bogatą bibliografię, liczba przypisów miejscami imponuje. Publikacja jest pozycją kompletną, wyczerpującą temat. Autor wystrzega się stronniczości. „Niemcy bronią się przed Polską"są książką bardzo obiektywnie napisaną (w niektórych miejscach bardzo krytyczną w stosunku do Polski, głownie w odniesieniu do polskiej armii w latach 1918-1939). Edytorsko jest to dobra pozycja, aczkolwiek nie uniknięto kilku literówek, jednak zaznaczyć trzeba, że tego typu potknięcia są sporadyczne. Niezwykle ciekawie prezentują się mapy – jest ich dużo, ich treść jest interesująca, chociaż mogłyby być bardziej czytelne, gdyż miejscami trzeba się bardzo skupić nad niektórymi z nich. Pewnym minusem jest natomiast niewielka ilość fotografii. Na pochwałę zasługują za to zamieszczone w książce tabele, które ułatwiają lekturę. Język, jakim napisano tę książkę, jest niezwykle lekki i nie nastręcza trudności czytelnikowi. Od strony wizualnej publikacja wypada bez zarzutu – okładka prezentuje się ciekawie, a papier, na którym ją wydano, jest dobrej jakości.

Reasumując, mamy do czynienia z pozycją kompletną, wyczerpująca temat. Skierowana jest ona do czytelników, którzy z tematem książki są już zapoznani, aczkolwiek styl, jakim ją napisano, sprawia, że sięgnąć po nią może także osoba, która z tymi zagadnieniami do tej pory styczności nie miała. „Niemcy bronią się przed Polską"są jedną z najlepszych publikacji dotyczących Reichswehry, jaka została wydana w Polsce, jeżeli nie najlepszą. Szczerze i gorąco polecam sięgnięcie po tę pozycję. Naprawdę warto!

Autor: *Damian Szewczyk*

Opublikowano 07.06.2012 r.